

POTPOMOGNUTA KOMUNIKACIJA U OSOBA S DEMENCIJOM, ISKUSTVA KROZ EU PROJEKT „CROSSCARE“

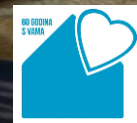
Mirela Šentija Knežević, Marijana Prevendar
Grad Zagreb, Gradski ured za zdravstvo

Andrea Miškulin, Ivana Vasilj, SAŠA RADIĆ
Ustanova za zdravstvenu njegu u kući

*“Kada netko govori,
slušaj potpuno. Većina
ljudi nikada ne sluša.”*

Ernest Hemingway

O čemu želimo popričati s vama

01 Komunikacija

Komunikacija i njena važnost za zdravlje i kvalitetu života osoba starije životne dobi

02 Izazovi

Promjene uzrokovane demencijom stvaraju značajne izazove, među ostalim i u komunikaciji i socijalnoj participaciji

03 CrossCare

Europski financiran projekt iz Interreg programa koji je dao platformu za razvoj strategija i metoda te implementaciju dobrih praksi

04 Održive ideje

Što imamo i što možemo razviti kako bi se projektna iskustva osnažila primjenu održivih strategija

01

Komunikacija

Komunikacija je, svakako, jedna od temeljnih ljudskih aktivnosti.

Razvojem vještine komuniciranja čovjek ulazi u novu dimenziju suživota sa svojom okolinom i društvom.

Čovjek komunikaciju koristi kako bi iskazao ono što želi, ono što osjeća, ono što misli, ono što radi i ono što se pita.

Ljudi su okupacijska bića, što u biti znači da **imaju potrebu i želju za činjenjem, bivanjem, postajanjem i pripadanjem** (engl doing, being, becoming, and belonging)

Wilcock, 2006

Ljudska vrsta ima potrebu i želju sudjelovati u okupacijama, *aktivnostima koje imaju značenje za osobu, koje se provode u određenom vremenu, koje su definirane od strane osobe i koje definiraju osobu* radi preživljavanja, povezivanja sa drugima i stvaranja zajednice.

Nilsson, Townsend, 2009

Vještine komuniciranja omogućuju i osnažuju sposobnost (samo) zagovaranja te time stvaraju preduvjete za socijalnu inkluziju i okupacijsku pravednost (pravo na sudjelovanje u željenim i očekivanim dnevnim aktivnostima) posebno kod populacija koje rutinski doživljavaju socijalno isključenje, poput starijih osoba (posebno osoba s demencijom)

Wood i sur., 2005; Hammel, 2008;
Nilsson, Townsend, 2010;
Hocking 2017

03

Izazovi

“You learn something valuable from all of the significant events and people, but you never touch your true potential until you challenge yourself to go beyond imposed limitations.”

Roy T. Bennett

Osobe starije životne dobi, posebno one sa širokom paletom izazova uzrokovanih starenjem te kroničnim stanjima , imaju ***manje vještina i uži izbor mogućnosti za odabir i bavljenje uravnoteženim nizom značajnih okupacija koje su u biti sredstvo očuvanja zdravlja i kvalitete života***

O'Sullivan, Hocking, 2006; Stav, Hallenen, Lane, Arbesman, 2012

DEMENCIJA I KOMUNIKACIJA

Već se prvi simptomi demencije očituju u poteškoćama s pronalaženjem riječi, razumijevanju apstraktnih i složenih razgovora i problemima s kratkoročnim pamćenjem, osobe **oboljele od demencije i njihova okolina su vrlo brzo suočene s narušenom kvalitetom komunikacije.**

DSM-IV; American Psychiatric Association, 2000

DEMENCIJA I KOMUNIKACIJA ...

Napredak simptoma stvara probleme poput repetitivnog govora, ograničenog vokabulara (isprazan govor) koje s vremenom postaje eholalično, perseverirajuće i parafrazično do konačno mutizma (Bourgeois, Hickey, 2007)

ALI IPAK NEŠTO OSTAJE...

...vještine koje su dulje očuvane su čitanje, pisanje i pragmatične vještine
(Bourgeois, Fried-Oken, Rowland, 2010)

...senzoričke informacije koje su relevantne osobi i koje su sustav
razumijevanja svijeta mogu osiguravati nit vodilju osobi (Ayres, 1997)

.....i od tuda kreće jedna nova priča

02

CrossCare projekt i njegova ostavština

"Never doubt that a small group of thoughtful, committed citizens can change the world; indeed, it's

the only thing that ever has."

Margaret Mead

- EU projekt Integriran pristup skrbi za starije osobe u kući – CrossCare financiran iz okvira Programa suradnje Interreg V-A Slovenija-Hrvatska sredstvima Europskog fonda za regionalni razvoj (EFRR)
- projekt namijenjen stvaranju kvalitetnijeg pristupa uslugama zdravstvene i socijalne zaštite te formiranju novog programa za provedbu integriranog pristupa skrbi za starije osobe u njihovim domovima u lokalnoj zajednici
- **Grad Zagreb i Ustanova za zdravstvenu njegu u kući** napravili su korak dalje u unaprijeđenju usluga za starije osobe

- Kroz održiv prijenos znanja, praksi, pristupa i metoda rada svih projektnih partnera Ustanova za njegu u kući Zagreb zapošljava 6 radnih terapeuta koji surađuju s transdisciplinarnim timom stručnjaka iz okvira projektnih partnera te stvaraju održiv program integriranog pristupa i po prvi puta na razini primarne zdravstvene zaštite u kući korisnika osiguravaju intervenciju radnog terapeuta

- projektom je osigurano uključenje u radnoterapijsku intervenciju u domu 386 pacijenta, osoba pretežno starije životne dobi (65+)
- preporuku za uključenje - liječnici opće medicine i patronažne sestre Domova zdravlja, fizioterapeuti ili medicinske sestre Ustanove, specijalisti fizikalne medicine i rehabilitacije, te nešto rjeđe socijalni radnici Gerontoloških centara te članovi obitelji starijih osoba

- 10% pacijenata ili članova njihovih obitelji, je tijekom inicijalnog razgovora, uobličavanja okupacijskog upitnika (upitnik o dnevnim aktivnostima i njihovim ograničenjima) i provedbe Kanadske mjere okupacijskog izvođenja (Law i sur., 2014) navelo da **ima komunikacijske, poteškoće i disfunkcije uzrokovane svojom primarnom etiologijom**

Ciljevi intervencija radnih terapeutkinja u osoba koje su imale poteškoće u komunikaciji su trebali biti usmjereni na povećanje jezične proizvodnje (potreba za logopedom) i razumijevanja u svakodnevnoj komunikaciji te na **smanjenje problematičnih ponašanja povezanih sa poteškoćama s pamćenjem i propadanjem sposobnosti komunikacije** .

Potpomognuta komunikacija (PK), odnosno alternativna i augmentativna komunikacija (AAK), je korištena od strane radnih terapeutkinja kao **jedna od eksternih strategija pamćenja i podrške pri komunikaciji**.

Potpomognuta komunikacija je namijenjena osobama sa složenim komunikacijskim potrebama s temeljnim ciljem osnaživanja sudjelovanja osobe u odabranim aktivnostima i razvijanja mogućnosti njihove socijalne participacije

Bez pomagala	S pomagalom	
	Nisko-tehnološka	Visoko-tehnološka
<p>Geste</p> <p>Manualni znakovi</p> <p>Mimika lica</p> <p>Vokalizacija</p> <p>Verbalizacija</p> <p>Govor tijela</p>	<p>Slike</p> <p>Predmeti</p> <p>Fotografije</p> <p>Pisanje</p> <p>Komunikacijske ploče/knjige</p>	<p>Uređaji za generiranje govora</p> <p>Jednostavni komunikatori</p> <p>AAK softveri (ICT-AAC aplikacije) za neke oblike hardvera (osobna računala, tablete, pametne telefone)</p>

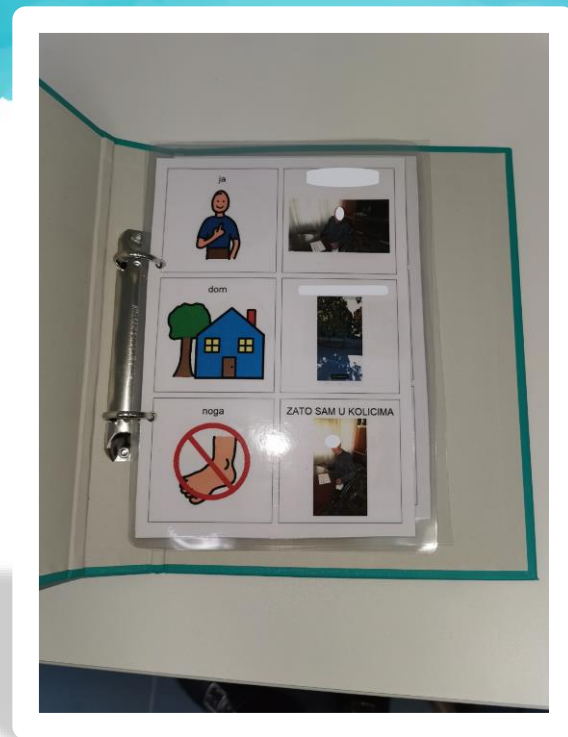
Oblici Augumentativne i asistivne komunikacije (prilagođeno od ASHA)

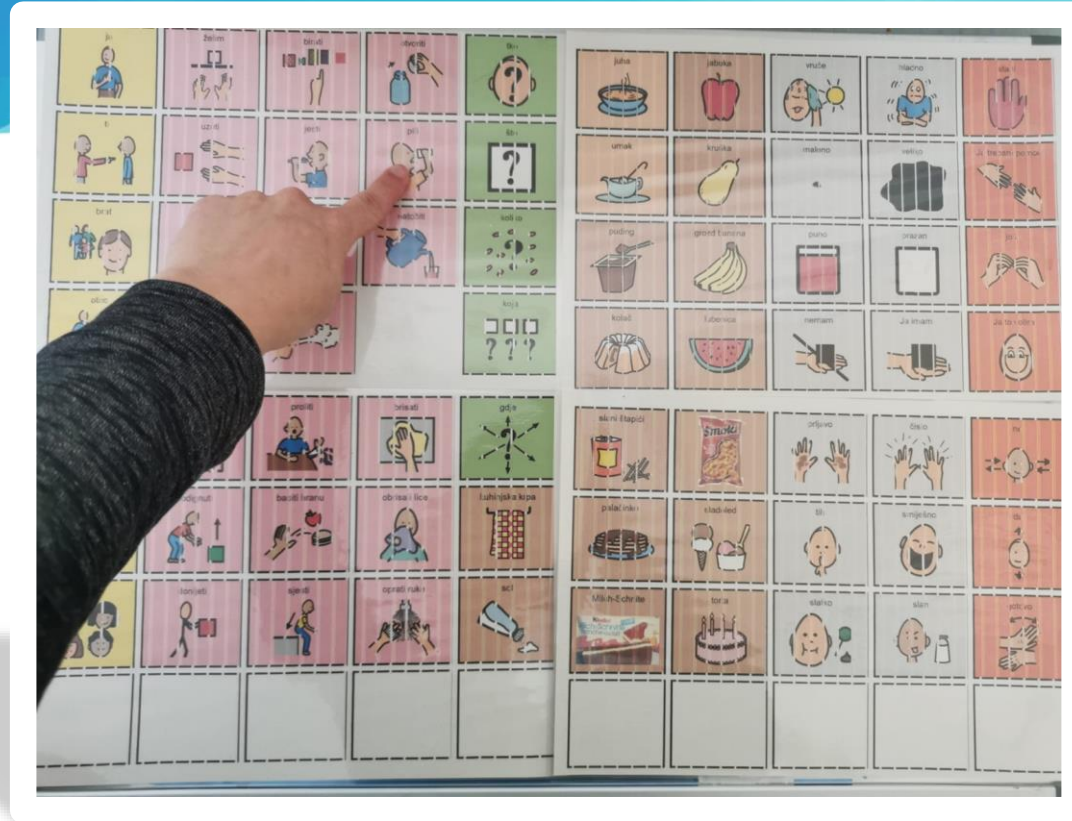
PRIMJERI STRATEGIJA I INTERVENCIJA

PRIMJERI STRATEGIJA I INTERVENCIJA

PRIMJERI STRATEGIJA I INTERVENCIJA

04

Održive ideje

"Postoji jedna stvar jača od svih oružja na svijetu, a to je ideja čije vrijeme dolazi"

Victor Hugo

- Zahvaljujući rezultatima projekta, **Grad Zagreb je osigurao nastavak financiranja rada šest radnih terapeuta, koji pružaju zdravstvene usluge, usluge radne terapije** starijim osobama u njihovim domovima
- Zahvaljujući implementaciji različitih praksi i razmjeni iskustava u ne samom stručnom radu već i izazovima i njihovim rješenjima **osigurana su rješenja koja mogu osnažiti održavanje zdravlja i kvalitete života starijih osoba**, posebno osoba s demencijom i drugim stanjima i bolestima specifičnim za dob, kao i smanjiti opterećenje na obitelj ali i sustav

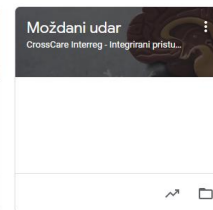
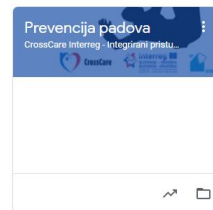
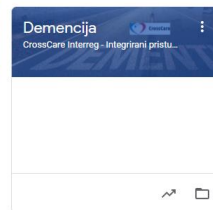
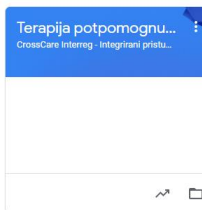

PRIMJERI STRATEGIJA I INTERVENCIJA

Google Classroom

To review Calendar

Literatura

- Hammell KW (2008). Reflections on ... well-being and occupational rights. *Can J Occup Ther.* 2008;75:614.
- Hickey, E, Bourgeois M (2009). *Dementia: from Diagnosis to Management - a Functional Approach.* Abingdon.
- Law M., Baptiste, S., Carswell, A., McColl, MA., Polatajko, H. Pollock, N. (2014) *Canadian Occupational Performance Measure Manual, 5th Edition.* Canada. CAOT Publications ACE.
- Nilsson I, Townsend E (2010). "Occupational Justice—Bridging Theory and Practice." *Scandinavian Journal of Occupational Therapy*, vol. 17, no. 1, pp. 57–63., doi:10.3109/11038120903287182.
- O'Sullivan G, Hocking C (2006). Positive ageing in residential care. *N Z J Occup Ther.* 2006;53:1723.
- Stav, W. B., Hallenen, T., Lane, J. i Arbesman, M. (2012). Systematic review of occupational engagement and health outcomes among community-dwelling older adults. *American Journal of Occupational Therapy*, 66(3), 301-310.
- Stiplošek Horvat, B. (2017). *Kvaliteta života starijih osoba i korištenje usluga skrbi u zajednici (Doktorska disertacija).* Sveučilište Sjever, Varaždin.
- Wilcock AA (2006). *An occupational perspective on health*, 2nd ed. Thorofare, NJ: Slack
- Wood W, Hooper B, Womack J. (2005). Reflections on occupational justice as a subtext of occupation-centred education. *Spirit of survivors: Occupational therapy without borders*, F Kronenberg, SS Algado, N Pollard. Elsevier/Churchill Livingstone, Edinburgh

Imate li pitanja?

Ustanova za zdravstvenu njegu u kući

■: <https://www.zdravstvena-njega.hr/>

■: crosscare@zdravstvena-ustanova.hr

☎ +385 91 4841 000

HVALA
NA
PAŽNJI